

Brüssel, 5.6.2019
COM(2019) 501 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

**milles käsitletakse Belgia 2019. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu
arvamus Belgia 2019. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Belgia 2019. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Belgia 2019. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 21. novembril 2018 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2019) algust. Selles võeti nõuetekohaselt arvesse Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni poolt 17. novembril 2017 välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast. Euroopa Ülemkogu kiitis iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid heaks 21. märtsil 2019. 21. novembril 2018 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka häiremehhanismi aruande, milles Belgia ei nimetatud ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta, mille Euroopa Ülemkogu kiitis heaks 21. märtsil 2019. Nõukogu võttis soovitusel euroala majanduspoliitika kohta („euroala soovitus“) vastu 9. aprillil 2019.
- (2) Kuna Belgia rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riikide majandused on üksteisega tihedalt seotud, peaks Belgia tagama allpool esitatud soovitudes 1–3 kajastuva euroala soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

- (3) 2019. aasta aruanne Belgia kohta² avaldati 27. veebruaril 2019. Selles hinnati Belgia edusamme nõukogu poolt 13. juulil 2018 vastu võetud riigipõhiste soovitude täitmisel, varasematel aastatel vastu võetud soovitude järelmeetmete võtmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel.
- (4) Belgia esitas oma 2019. aasta riikliku reformikava ja 2019. aasta stabiilsusprogrammi 26. aprillil 2019. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (5) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi on võetud arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013³ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Komisjon esitas täiendavad üksikasjad kõnealuse sätte kasutamise kohta suunistes, milles käsitletakse seda, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega⁴.
- (6) Belgia suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareeglit. Oma 2019. aasta stabiilsusprogrammis kavandab valitsus parandada järkjärgult nominaalset eelarvepositsiooni ning saavutada 2022. aastaks 2018. aasta puudujäägi (0,7 % SKPst) asemel taseme 0,0 % SKPst. Ümberarvutatud struktuurset eelarvepositsioonist⁵ nähtub, et keskpika perioodi eelarve-eesmärki, milleks on tasakaalus struktuurne eelarvepositsioon, ei ole kavas saavutada 2019 aasta stabiilsusprogrammiga hõlmatud perioodi jooksul. Valitsemissektori võla suhe SKPsse saavutas 2014. aastal haripunkti tasemel peaaegu 107 % SKPst ja vähenes seejärel 2018. aastal tasemele 102 % SKPst; 2019. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 2022. aastaks 94 % tasemeni. Eelarveprognoside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Ent meetmeid, mida on vaja kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2020. aastast, ei ole täpselt kirjeldatud; komisjoni 2019. aasta kevadprognosi kohaselt halvendab see eeldatavat struktuurset eelarvepositsiooni 2020. aastal, kui poliitikat ei muudeta.
- (7) Komisjon esitas 5. juuni 2019 ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikega 3 kooskõlas koostatud aruande, kuna Belgia ei täitnud 2018. aastal võlareeglit. Pärast kõigi asjaomaste tegurite hindamist jõuti aruandes järeldusele, et praeguse analüüsi põhjal ei ole lõplikult selge, kas aluslepingus ja määruses (EÜ) nr 1467/1997 sätestatud võlakriteerium on täidetud või mitte.
- (8) Belgia kinnitas oma 2019. aasta stabiilsusprogrammis, et ta esitas 2019. aasta eelarvekavas taotluse ennetuslikus osas ette nähtud paindlikkuse kasutamiseks, järgides „Ühiselt kokku lepitud seisukohta, mis käsitleb stabiilsuse ja kasvu pakti

² SWD(2019) 1000 final.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

⁴ COM(2014) 494 final.

⁵ Tsükliliselt kohandatud eelarvepositsioon, milles ei ole arvesse võetud ühekordseid ja ajutisi meetmeid ning mille komisjon on ümber arvutanud ühiselt kokku lepitud metoodika kohaselt.

kehtivate nõuete paindlikumat kasutamist,“ mille majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu kiitis heaks veebruaris 2016. Belgia taotles keskpika perioodi eelarveeesmärgi saavutamiseks nõutavast kohandamiskavast ajutist kõrvalekaldumist mahus 0,5 % SKPst, tingituna riigi rahanduse pikaajalist jätkusuutlikkust positiivselt mõjutavatest suurtest struktuurireformidest. Need struktuurireformid on pensionireform, maksukoormuse nihutamine, äriühingu tulumaksu reform, tööturureform, samuti avaliku halduse reform. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosis kinnitatakse, et Belgia järgib 2019. aastal minimaalset sihttasest, mis tähendab kindlusvaru eelarvepuudujäägi kontrollväärtuse (3 % SKPst) suhtes. Kõik meetmed on praeguseks seadusega vastu võetud, välja arvatud avaliku halduse reform. Arvestades meetmete iseloomu, eelkõige maksukoormuse nihutamist ja äriühingu tulumaksu reformi, on nende mõju lühiajalises perspektiivis endiselt ebakindel eriti seetõttu, et nende mõju eelarvele ei ole neutraalne, mis on eelarvepositsiooni halvendanud. Sellegipoolest on meetmed suurendanud majanduse kasvupotentsiaali, vähendanud töötuse määra ja makromajandusliku tasakaalustamatuse ohtu, avaldades seega positiivset mõju võla jätkusuutlikkusele keskpikas ja pikas perspektiivis. Selle põhjal võib praegu hinnata, et Belgia vastab tingimustele, mille kohaselt võib 2019. aastal lubada taotletud ajutist kõrvalekaldumist mahus 0,5 % SKPst, tingimusel et ta rakendab piisavalt kokkulepitud reforme, mille rakendamist jälgitakse Euroopa poolaasta raames.

- (9) 13. juulil 2018 soovitas nõukogu Belgial tagada, et valitsemissektori esmaste netokulude nominaalne kasvumäär () ei ületaks 2019. aastal 1,8 %, mis vastab aastasele struktuursele kohandusele 0,6 % SKPst. Kuna Belgia vastab tingimustele, mille kohaselt võib struktuurireformide klausli alusel lubada taotletud ajutist kõrvalekaldumist (0,5 % SKPst), tohib nõutavat struktuurset kohandust 2019. aastal vähendada 0,1 %ni SKPst, mis vastab esmaste netokulude nominaalsele kasvumäärale, mis ei ületa 2019. aastal 2,8 %. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohasekt on oht, et 2018. ja 2019. aasta kokkuvõttes kaldutakse soovitatud kohandamisest keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas märkimisväärselt kõrvale.
- (10) Võttes arvesse, et Belgia valitsemissektori võla suhe SKPsse on üle 60 % ja prognoositav SKP lõhe on 0,1 %, ei tohiks valitsemissektori esmaste netokulude nominaalne kasvumäär 2020. aastal ületada 1,6 %, mis vastab struktuursele kohandusele 0,6 % SKPst, mis tuleneb stabiilsuse ja kasvu pakti raames ühiselt kokku lepitud eelarvekohanduste nõuete maatriksist. Komisjoni 2019. aasta kevadprognoosi kohaselt ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, on oht, et 2020. aastal kaldutakse sellest nõudest märkimisväärselt kõrvale. Peale selle ei järgi Belgia esmapilgul arvatavasti 2019. ja 2020. aastal võlareeglit. Üldiselt on nõukogu seisukohal, et alates 2019. aastast tuleks võtta stabiilsuse ja kasvu pakti nõuete täitmiseks vajalikke meetmeid. On oluline, et juhuslikke tulusid kasutataks valitsemissektori võla suhtarvu edasiseks alandamiseks. Belgia riigi rahanduse jätkusuutlikkus keskpikas ja pikas perspektiivis on jätkuvalt ohus mitme teguri koosmõju tõttu, milleks on kõrge võla suhe SKPsse ja vananemisega seotud kulude, eelkõige pensionide ja pikaajalise hooldusega seotud kulude prognoositud suurenemine. Pensionireformide pakett kehtestati õigusaktiga 2015. aastal ja seaduslik pensioniiga tõuseb alates 2025. aastast 65. eluaastalt 66. eluaastale ja alates 2030. aastast 67. eluaastale. Samuti muudeti rangemaks ennetähtaegset pensionile jäämist võimaldavad vanuse ja tööstaažiga seonduvaid nõuded. Sellele vaatamata suurenevad 2070. aastaks avaliku sektori kulutused pensionidele 2,9 protsendipunkti võrra SKPst, kusjuures järgmise kahe aastakümne jooksul on kasv kõige suurem. Lisaks on mitme suure riigiteenistujate rühma ennetähtaegselt pensionile jäämise tingimused endiselt standardtingimustest

soodsamad. Avaliku sektori kulutused pikaajalisele hooldusele peaksid prognooside kohaselt 2070. aastaks suurenema 1,7 protsendipunkti võrra SKPst ehk keskmisest rohkem, kuigi näitaja on juba niigi üks kõrgeimaid ELis. Pikaajalise hoolduse korralduse killustatus, mis tuleneb pädevuste jaotusest erinevate haldustasandite vahel, mõjutab teatavaid kulutuste tõhususe aspekte ja seega ei ole veel päris selge, milline on ülesannete hiljutise üleandmine täielik mõju. Juhtimise tugevdamine aitaks saavutada tõhususe soovitud kasvu. Tundub, et hooldusteenuseid saaks veelgi optimeerida, et suurendada pikaajalise hoolduse süsteemi kulutõhusust.

- (11) Avaliku sektori kulutuste struktuuri ja tõhusust saab parandada, et võimaldada teha rohkem avalikke investeeringuid. Vaatamata kogukulutuste hiljutisele vähenemisele Belgias on nad osana SKPst euroala suurimate hulgas. Avaliku sektori kulutuste kõrge tase viitab sellele, et täiendavateks kulupõhisteks eelarvekohandusteks on veel ruumi. Arvestades avaliku sektori kulutuste kõrget taset, tekitavad teatavate poliitikameetmete tulemused ja teatavate avalike teenuste kvaliteet küsimusi kulutõhususe kohta. Kulutuste analüüs ja poliitika hindamine saaksid aidata Belgial avaliku sektori kulutusi prioriseerida ja nende tõhusust suurendada. Kulutuste analüüsi võiks kasutada ka selleks, et hinnata, kui tõhus on avaliku sektori kaudne toetus ettevõtete teadus- ja arendustegevusele, mille suhe SKPsse on üks kõrgemaid Euroopa Liidus ja mille kasv jätkus ka eelmisel aastal. Föderaalsed ja piirkondlikud ametiasutused on hiljuti väljendanud huvi integreerida kulutuste analüüs oma eelarvemehhanismi.
- (12) Eelarve koordineerimine üksuste vahel ei ole praegu piisavalt paindlik, et luua võimalusi avaliku sektori investeeringuteks suuremahulistesse projektidesse. Eelarve tulemuslik koordineerimine on väga oluline sellises föderaaelses liikmesriigis nagu Belgia, kus suur osa kulutustega seotud pädevusest on delegeeritud piirkondliku tasandi valitsusasutustele. Kuigi 2013. aastal sõlmiti koostööleping, puudub endiselt kõigil valitsustasanditel iga-aastaste eesmärkide osas ametlik kokkulepe, mis raskendab eelarve koordineerimist. Erinevalt eelmistest stabiilsusprogrammidest, mille puhul koordineerimiskomitee võttis eelarvekursi teadmiseks, kiitsid kõik valitsustasandid 2018. aasta stabiilsusprogrammi üldise eelarvekursi heaks ja toetasid eelarve-eesmärkide saavutamist 2020. aastaks. Kuigi selline heakskiitmine suurendas üldise eelarvekursi usaldusväärsust, puudus kõigil valitsustasanditel iga-aastaste eesmärkide osas ametlik kokkulepe. Kui aga kokkulepe kõigil valitsustasanditel puudub, võib see ohustada üldise kursi elujõulisust keskpika perioodi eesmärgi täitmisel. Lisaks takistab see kõrgema rahandusnõukogu avaliku sektori laenuvajaduste osakonnal nende eesmärkide täitmist tõhusalt kontrollida. 2019. aasta stabiilsusprogramm sisaldas üksnes soovituslikke üld- ja vahe-eesmärke, sest nii föderaalet kui ka piirkondade ja kogukondade tasandil toimusid 26. mail 2019 valimised.
- (13) Hiljutise majanduskasvu tulemusena on saavutatud viimase kümne aasta suurim töökohtade ja tööhõive kasv. Sellegipoolest on mitteaktiivsete või töötute tööturule tagasi toomise näitajad madalad ja Belgia ei püsi strateegias „Euroopa 2020“ seatud tööhõive eesmärgi 73,2 % saavutamise graafikus. Piirkondade vahel püsivad tööturul suured erinevused. Brüsselis on noorte töötus oluliselt üle liidu keskmise. Tööturul osalemise määr on madal eelkõige madala kvalifikatsiooniga, rändetaustaga, eakamate töötajate ja puuetega inimeste puhul, mis osutab sellele, et tööturule integreerimist takistavad nii struktuursed kui ka sellistele rühmadele omased tegurid, aga ka sellele, et praegused aktiveerimismeetmed ei ole kõigi elanikkonnarühmade jaoks võrdselt tõhusad. Vanemaealiste töötajate (55–64aastased) tööhõive määr jääb alla ELi keskmise ning lõhe liidu keskmisega jätkab üle 60aastaste puhul kasvamist.

Rändetaustaga inimeste, eriti naiste puhul esineb endiselt suurem tööpuudus, madalam aktiivsuse määr, suurem palgavaesus ja ülekvalifitseeritus. Ehkki uute saabujate integreerimiseks ja diskrimineerimise vastu võitlemiseks on võetud mõningaid meetmeid, puudub endiselt kooskõlastatud lähenemisviis rändetaustaga inimeste probleemide lahendamiseks. Tööturul vähese osalemisega tegelemiseks on reformi „Jobs Deal“ raames võetud meetmeid, kuid nende mõju tuleb veel hinnata.

- (14) Tööhõivet takistavad ka töötuks olemise rahalised stiimulid. Kuigi maksukoormuse nihutamine vähendas maksukiilu, on see keskmiselt endiselt suur kõigi palgasaajate puhul, välja arvatud väga madalapalgalisel (viiskümmend protsenti keskmisest palgast). Belgia on endiselt ainus liikmesriik, kus töötushüvitised ei ole ajaliselt piiratud, kuigi need vähenevad järk-järgult. Haigus- ja töövõimetushüvitiste saajate ning leibkonna teise palgasaaja täistööajaga tööle asumist pärsvad rahalised stiimulid. Eelkõige on üksikvanemate (ja vähemal määral lastega paaride) rahalised stiimulid (täiskohaga) tööle asumiseks piiratud, sest tööle asumisega kaasneksid kulud ja hüvitised tühistataks. Lisaks võivad tekkida koordineerimisprobleemid, sest vastutus sotsiaalkaitse eest on jagatud föderaalse, piirkondliku ja kohaliku tasandi vahel. Sotsiaalkindlustussüsteem ei hõlma kõiki töötavaid inimesi ja mõnel sotsiaalkaitse puudub.
- (15) Jätakuvalt on probleemiks haridustulemuste halvenemine ja märkimisväärsed erinevused haridussüsteemis. Põhioskusi mittevaldavate noorte osakaalu saaks vähendada eelkõige prantsuskeelses kogukonnas, kus selliste noorte osakaal on üle OECD keskmise. Haridustulemused sõltuvad palju sotsiaal-majanduslikust olukorrast ja rändetaustast. Õpetajatele tuleks mitmekesisusega toimetulekuks pakkuda rohkem tuge ning nende täienduskoolitusi on jätkuvalt vaja kohandada. Haridustulemuste parandamiseks ja erinevuste kaotamiseks tuleb hoogustada reforme, et edendada teadmispõhist, jätkusuutlikku ja kaasavat majanduskasvu ning sotsiaalset kaasatust. Prantsuskeelses kogukonnas on põhjaliku koolireformi „Pact for Excellence“ rakendamine käimas. Selle eesmärk on parandada põhioskusi, tõhusust ja juhtimist ning kõrvaldada ebavõrdsus. Õpetajate töökorraldust, ühist tuumõppekava, koolijuhtide staatust ja uute õpilaste prantsuse keele oskuse parandamist käsitlevad dekreedid on vastu võetud ja neid hakatakse kohaldama septembris 2020. Flaamikeelne kogukond hakkab keskhariduse reforme ellu viima alates õppeaastast 2019/2020, kuid õpilaste varane diferentseerimine on endiselt probleem. Nimetatud reformide ja meetmete mõju sõltub ka nende tulemuslikust rakendamisest ja seirest. Lisaks muutis föderaalne parlament kohustuslikku kooliiga, vähendades seda kuuelt aastalt viiele. Arvestades juba niigi suuri haridusele tehtavaid kulutusi, tuleb reformide elluviimisel pöörata rohkem tähelepanu süsteemi tõhususe ja tulemuslikkuse suurendamisele, aga ka selle suutlikkusele pakkuda tulevikus vajalikke ja tööturu vajadustele vastavavaid oskusi.
- (16) Oskuste mittevastavus tööturu vajadustele ja vähene tööalane liikuvus takistavad töökohtade loomist ja tootlikkuse kasvu. Kuigi piirkondlikul ja föderaalset tasandil on võetud meetmeid, et tegeleda oskuste nappusega ja suurendada töötute aktiveerimist, sealhulgas reformi „Jobs Deal“ raames, esineb mitmes sektoris, eelkõige info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, aga ka ehitus- ja tervishoiusektoris tööjõupuudus. Ehitussektori kasvu pärssib oskuste ja tööjõu nappus. Mõnes sektoris on suur vajadus töötajate ümber- ja täiendusõppe järele. Täiskasvanute osalemine hariduses ja koolituses ning nende tööalane liikuvus on väike. Kehv keeleoskus on oluline probleem eriti Brüsselis, kus umbes 50 % tööpakkumiste puhul nõutakse kooskõlas riikliku reformikavaga nii prantsuse kui ka hollandi keele oskust. Kolmanda taseme

hariduse omandanute osakaal on suur, kuid teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika erialade lõpetanute arv on liiga väike. Kolmanda taseme hariduses oli Belgia 2016. aastal teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika erialade lõpetanute osas ELis 26. kohal ning uute õpilaste (eriti naiste) osakaal on nendel erialadel väike. Flandrias on edenenud teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika tegevuskava 2012–2020 üldine rakendamine, kuid kõnealustel erialadel tehnilise ja kutseõppe ning teise taseme koolituse läbinud lõpetajate arv on alates 2010. aastast püsinud muutumatuna. Prantsuskeelne kogukond ei ole välja töötanud teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika erialade strateegiat ega rakendanud hiljuti vastu võetud koolide digiõppe strateegiat. Spetsialistide puudus, kellel on ettevõtlusalased teadmised teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkonnas, pidurdab idufirmade arengut. Digioskuste üldine tase on hea, kuid ei parane. Riiklikus reformikavas tuuakse esile Flandria ja Valloonia vahelist kokkulepet töötajate piirkondadevahelise liikuvuse parandamiseks.

- (17) Teadus- ja arendustegevus on koondunud vähestesse tööstusharudesse ning innovatsiooni levik ülejäänud majanduses on ebapiisav, mis lõppkokkuvõttes mõjutab tootlikkuse kasvu. Tundub, et muudes piirkondades ja kogukondades kui Flandria on avaliku sektori teadusuuringute tase liidu keskmisest madalam. Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni tasemes esineb samuti piirkondlikke ja allpiirkondlikke erinevusi. Riiklike strateegiliste investeeringute paktis nähakse digitaliseerimist paljulubava perspektiivina, mis peaks suurendama Belgia tootlikkust ja innovatsioonisuutlikkust. Selleks tuleb investeerida digitaristusse ja võtta reaalseid meetmeid 5G edukaks kasutuselevõtuks, samuti investeerida inimkapitali ja ettevõtlusvaimu ning kiirendada digitehnoloogia kasutuselevõttu eelkõige nendes ettevõtetes, kus on seni esinenud mahajäämus.
- (18) Maanteetaristu kvaliteet halveneb, sest avaliku sektori taristuinvesteeringud on olnud aastate jooksul väikesed. Piirkondade ja kohalike omavalitsuste seisukohast ei ole aga ulatusliku ja tiheda võrgu säilitamine kulutõhus. Belgia maanteed on liidus kõige rohkem ülekoormatud. Raudteetaristu on tihe ja hea kvaliteediga, kuid selle lõplik valmimine ja ajakohastamine tekitab jätkuvalt probleeme; lisaks on taristu ülekoormatud eeskätt Brüsseli linna ning Antwerpeni ja Zeebrugge sadamate ümbruses. Linnalähiliinide taristusse ja signalisatsioonisüsteemidesse on kavandatud mahukaid investeeringuid, kuid nende elluviimist takistavad eelkõige piirkondlikud eelarvevahendite eraldamise eeskirjad. Alternatiivse ühistranspordi ja vähese CO₂-heitega transporditeenuste pakkumist ja nõudlust piiravad ka konkurentsi moonutavad ja takistavad stiimulid, aga ka investeeringud omamaistesse raudteereisijateveoteenustesse ja linnadevahelistesse bussiteenustesse. Kasvavaid liiklusummikuid saab osaliselt selgitada ka üha suurema arvu sõiduautodega, mille omamist stimuleerivad maksuvabad teed, ametiautodele kehtivad soodustused ja madalad keskkonnamaksud. Kinnisvaratehingute kõrge maksustamine ja ametiautode süsteem mõjutavad negatiivselt liikuvust. Raudteeteenuste kvaliteet on halvenenud – linnade ning linna- ja maapiirkondade vahelise ühistranspordi tõhustamiseks on eelkõige ruumi Valloonias, kus töötajatele valmistab suurt muret raske juurdepääs töökohtadele. Kooskõlas riikliku reformikavaga tehakse kõigis piirkondades olulisi investeeringuid ja reforme, samuti edeneb föderalse ja piirkondliku tasandi koostöö tulemusena linnalähedase raudteevõrgu väljakujundamine Brüsseli ümbruses. Belgia võttis vastu seaduse omamaiste raudteeteenuste avamise kohta, kuid selliste reisijateveoteenuste osakaal, mida osutatakse otselepingute alusel avaliku teenindamise kohustuse raames, on Belgias endiselt väga suur. Bussiveoteenuseid osutavad eraettevõtted ei tohi linnadevahelisi bussiteenuseid pakkuda. Taksosid

reguleerivad eeskirjad on piirkonniti ebaühtlased. Kuigi piirkonnad on välja töötanud oma liikuvuskavad, takistab keeruline kooskõlastamissüsteem ühtse liikuvusala tulevikuvisiooni saavutamist Belgias, ning võimalik, et ka piirilinnade ja -piirkondadega. Raudteede reguleerimisasutus saaks oma tegevust veelgi edasi arendada.

- (19) Energiasüsteemi ümberkujundamise toetamiseks on vaja märkimisväärsed investeeringuid. Enne energianormide kehtestamist valminud hoonete renoveerimine aitab täita 2020. ja 2030. aastaks seatud heitkoguste vähendamise eesmärgi. Alternatiivkütuse kasutamine on üsna tagasihoidlik. Vaja on suuri investeeringuid elektritootmisse, samuti ülekandevõimsusesse, arukatesse võrkudesse, energia salvestamisse ja energiatõhususse.
- (20) Valitsuse jõupingutustest hoolimata on ettevõtete regulatiivne ja halduskoormus suur ja pärsib ettevõtlust. Idufirmade ja väikeettevõtete maksustamist on leevendatud, kuid finantsinvesteeringute puhul on see endiselt keeruline. Belgia on reforminud oma äriühinguõigust, vähendades eri ettevõtlusvormide arvu, hõlbustades õigusala elektroonilist suhtlust, leevendades miinimumkapitali nõudeid ja reformides kooskõlas riikliku reformikavaga ka maksejõuetust käsitlevaid õigusakte, et hõlmata eelkõige vabad elukutsed. Kõigile nendele jõupingutustele vaatamata venib ehituslubade väljastamine, vara registreerimine on kulukas ja kohtumenetlused on pikad. Haldusõiguses on probleeme, mis on tingitud ressursside nappusest ja pikkadest menetlustest, mis põhjustavad suuri viivitusi eelkõige ehituslubade, aga ka hankemenetluste puhul. Lisaks on kliima-, energia-, digitaal- ja transpordipoliitika koordineerimine keerukas ja mitte alati tõhus. Tolli- ja turujärelevalveasutuste koostöö ei ole optimaalne, mis suurendab Belgia piiri kaudu nõuetele mittevastavate kaupade ELi sisenemise ohtu. Mõju hindamine võiks olla poliitikakujundamisse paremini integreeritud. Ettevõtetele suunatud avalike digiteenuste kvaliteet on madal. Digitaliseerimise puudumine kohtusüsteemis on tõsine probleem, eriti andmete kogumisel. Digipööre õigusemõistmises on oluline tingimus kohtusüsteemi kvaliteedi edasiseks parandamiseks, näiteks protsesside ajakohastamiseks ning inim- ja rahaliste ressursside paremaks juhtimiseks kohtutes.
- (21) Majanduskasvu ja tootlikkust pärssivad konkurentsi- ja investeerimistõkked mitmes äriteenuste valdkonnas. Uute teenuseosutajate turule sisenemise määr on tugevasti alla ELi keskmise, samas on kasumimäärad ELi keskmisest kõrgemad. Vastavalt komisjoni piirangute taseme näitajale on raamatupidajaid, maksunõustajaid, arhitekte ja kinnisvaramaaklereid reguleeriv Belgia õigusraamistik oluliselt piiravam kui ELi keskmine. Hiljuti vastu võetud õigusaktiga kehtestati patendivolinikele rangemad nõuded. Föderaalse planeerimisbüroo hinnangul aitaks regulatiivse koormuse ulatuslik vähendamine õigus-, raamatupidamis- ja arhitektuuriteenuste valdkonnas suurendada tööviljakust. Lisaks kõrgetele registreerimistasudele on ka kinnisvaratehingutelt makstavad notaritasud märkimisväärsed. Käsitöö ja kaubanduse kutsealade reformid on olnud piirkonniti ebaühtlased. Jaemüügisektoris on endiselt tegevuspiiranguid, mis takistavad selle tootlikkust ja pärssivad investeeringuid. Konkurents jaemüügikettide sektoris ei ole optimaalne peamiselt suure kontsentratsiooni, aga ka väheste uute turuletulijate ja sealt väljujate tõttu. Jaemüügisektori piirangute taseme näitaja põhjal on Belgia kuues kõige piiravam liikmesriik jaemüüjate tegevuskeskkonda sekkumise poolest. Riiklikus reformikavas käsitletakse hiljutisi Brüsseli reforme, mille eesmärk on hõlbustada jaekaubandusettevõtete asutamist. Telekommunikatsiooniturgu iseloomustab suur kontsentreerumine (mida on veelgi võimendanud hiljutised ülevõtmised) ja nõrk konkurents. Seda ilmestavad ka püsitenuste suhteliselt kõrged

hinnad võrreldes teiste liikmesriikidega. Püsivõrkude jaeturgu iseloomustavad turgu valitsevate operaatorite ja kaabellevivõrgu operaatorite geograafiliselt määratletud duopolid. See võib teatavatel operaatoritel takistada püsitelefonide ja mobiiltelefonide ühilduvusteenuse pakettide pakkumist. Riiklikus reformikavas märgitakse, et vastu on võetud majandusõiguse reform, mille tulemusena peaks paranema konkurentsioiguse järgimine ja Belgia konkurentsiameti toimimine. Sellega tagatakse tõhusamad menetlused ja vähendatakse ohtu, et kohtule „Cour des Marchés/Marktenhof“ esitatakse edasisi vaidlusi. Belgia konkurentsiameti ressursid on piiratud kui teiste liikmesriikide konkurentsiasutustel.

- (22) ELi vahendite kavandamine ajavahemikuks 2021–2027 võib aidata kõrvaldada mõningad soovitud nimetatud puudused, eelkõige riigiaruande⁶ D lisas käsitletud valdkondades. See võimaldaks Belgial kõnealuseid vahendeid asjaomaste sektorite puhul võimalikult hästi ära kasutada, võttes arvesse piirkondlikke erinevusi.
- (23) Komisjon on Euroopa poolaasta (2019) raames Belgia majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud selle tulemused 2019. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka 2019. aasta stabiilsusprogrammi ja 2019. aasta riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Belgiale esitatud soovitude järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Belgia eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka nende vastavust liidu õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust tugevdada liidu üldist majandusjuhtimist riigi tulevastes otsustes liidu tasandi panuse andmise kaudu.
- (24) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu 2019. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamuse⁷ kajastub eelkõige allpool esitatud soovitusel 1,

SOOVITAB Belgial võtta 2019. ja 2020. aastal järgmisi meetmeid:

1. Tagada, et valitsemissektori esmaste netokulude nominaalne kasvumäär ei ületa 2020. aastal 1,6 %, mis vastab aastasele struktuursele kohandusele 0,6 % SKPst. Kasutada juhuslikke tuluseid, et vähendada kiiremini valitsemissektori võla suhet SKPsse. Jätkata reforme, et tagada pikaajalise hoolduse ja pensionisüsteemide jätkusuutlikkus, sealhulgas ennetähtaegselt pensionile jäämise piiramise kaudu. Parandada avaliku sektori kulutuste struktuuri ja tõhusust eelkõige kulutuste analüüside ja eelarvepoliitika koordineerimise kaudu kõigil valitsustasanditel, et luua võimalusi avaliku sektori investeeringuteks.
2. Kaotada töötamist pärssivad tegurid ning suurendada aktiivse tööturupoliitika tulemuslikkust, eelkõige madala kvalifikatsiooniga, vanemaeliste ja rändetaustaga töötajate puhul. Parandada haridus- ja koolitussüsteemi tulemuslikkust ja kaasavust ning tegeleda oskuste mittevastavuse probleemiga.
3. Keskenduda investeeringutega seotud majanduspoliitikas säästvate transpordile, sealhulgas raudteetaristu ajakohastamisele, üleminekule vähese CO₂-heitega majandusele ja energiasüsteemi ümberkujundamisele, teadusuuringutele ja innovatsioonile, eriti digitaliseerimisele, võttes arvesse piirkondlikke erinevusi. Võidelda kasvavate liikuvusprobleemidega, tugevdades stiimuleid ja kõrvaldades takistused, et suurendada pakkumist ja nõudlust ühis- ja vähese heitega transpordi puhul.

⁶ SWD(2019) 1000 final.

⁷ Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

4. Vähendada regulatiivset ja halduskoormust, et stimuleerida ettevõtlust ja kõrvaldada konkurentsitõkked teenuste, eelkõige telekommunikatsiooni-, jaekaubandus-, ja kutsealaste teenuste valdkonnas.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*